

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิงวิชัย ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๕/๒๕๕๓

วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๓

เรื่อง ศาลจังหวัดลำปางส่งคำโต้แย้งของโจทก์ (นายนิรันดร์ จิระสันติการ) ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๕๖๒/๒๕๕๓ กรณีระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔

ศาลจังหวัดลำปางส่งคำโต้แย้งของโจทก์ (นายนิรันดร์ จิระสันติการ) ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๕๖๒/๒๕๕๓ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔ ว่าระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๖ ทวิ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พยานหลักฐานตามคำร้องได้ความว่า เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ผู้ร้องเป็นโจทก์ ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๕๖๒/๒๕๕๓ ฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑ นายธีรศักดิ์ กรรณสูต ที่ ๒ นายยุวัฒน์ กมลเวชช ที่ ๓ นายโคทม อาริยา ที่ ๔ นายสวัสดิ์ โชติพานิช ที่ ๕ และนายจิระ บุญพจนสุนทร ที่ ๖ กรรมการการเลือกตั้ง เป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดลำปาง ให้เพิกถอนคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งและยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ต่อศาลจังหวัดลำปางเพื่อส่งคำโต้แย้งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ เพิ่มความเป็น ข้อ ๖ ทวิ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๓ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยอ้างเหตุผลในคำร้องว่า จำเลยทั้งหกได้จัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเป็นการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๒ ในวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๓ ผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาในเขตเลือกตั้งจังหวัดลำปาง ซึ่งมีจำนวนสมาชิกวุฒิสภาได้ ๓ คน ผู้ร้องได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นอันดับที่ ๓ แต่จำเลยทั้งหกไม่ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งและประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาใหม่จำนวน ๓๕ เขตเลือกตั้ง รวมเขตเลือกตั้งจังหวัดลำปางด้วย โดยให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งในวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๓ ผู้ร้องได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็น

อันดับที่ ๒ ในขณะที่ยังไม่มีการประกาศผลการเลือกตั้งของผู้ร้อง จำเลยทั้งหกได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๐ (๓) ออกระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ เพิ่มเติมข้อ ๖ ทวิ ในระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๓ ความว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประกาศผลการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดเกินกว่าหนึ่งครั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจวินิจฉัยโดยใช้คะแนนเสียงเอกฉันท์ให้ถือว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้น มิได้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งใหม่อีก” ต่อมาจำเลยทั้งหกไม่ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งของผู้ร้องอีกเป็นครั้งที่ ๒ และประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาใหม่จำนวน ๕ เขตเลือกตั้ง รวมทั้งเขตเลือกตั้งจังหวัดลำปางด้วย ในวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ และได้อาศัยระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ๗ ข้อ ๖ ทวิ สั่งตัดสิทธิผู้ร้องมิให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาในเขตเลือกตั้งจังหวัดลำปาง

ผู้ร้องเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๒๕ บัญญัติคุณสมบัติของผู้ที่จะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา และมาตรา ๑๒๖ บัญญัติลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาไว้ อีกทั้งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘๗ บัญญัติรองรับบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๒๕ และมาตรา ๑๒๖ ไว้แล้ว การที่จำเลยทั้งหก อาศัยระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ๗ ที่ตราขึ้นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๐ (๓) ตัดสิทธิการเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาของผู้ร้อง เป็นการเพิ่มลักษณะต้องห้ามมิให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ อันเป็นการใช้อำนาจเสมอรัฐสภา การเพิ่มลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๒๖ จะกระทำได้โดยวิธีทางตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๓ เท่านั้น และโดยหลักกฎหมาย บทบัญญัติใดที่มีสาระอันเป็นการจำกัดสิทธิอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญของบุคคล จะต้องแปลความอย่างเคร่งครัดจะขยายให้เป็นโทษแก่บุคคลนอกจากที่บัญญัติชัดแจ้งแล้วหาได้ไม่ การออกระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ๗ ดังกล่าวจึงเป็นการออกระเบียบโดยมิชอบ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญและเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี ต้องด้วยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับระเบียบดังกล่าว ผู้ร้องจึงขอให้ศาลรื้อการพิจารณาพิพากษาไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นดังกล่าวนี้ตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลจังหวัดลำปาง จึงส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย โดยให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว

ศาลรัฐธรรมนูญประชุมปรึกษาแล้ว มีมติให้รับคำร้องดังกล่าวไว้ดำเนินการต่อไปตามข้อ ๑๐ ของข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑

ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า คดีเรื่องเดียวกันนี้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาได้อาศัยอำนาจ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๕๘ ส่งคำร้องของ นางพรทิพย์ ธนศรีวนิชชัย ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาเขตเลือกตั้งจังหวัดอุดรธานี ที่ได้รับผลกระทบจากระเบียบ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ เพิ่มความเป็นข้อ ๖ ทวิ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๓ เช่นเดียวกับ ผู้ร้องคดีนี้มาเพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ระเบียบดังกล่าวชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ ศาลรัฐธรรมนูญได้ลงมติรับคำร้องของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาไว้ดำเนินการต่อไปตามข้อกำหนด ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ แล้ว และศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัย ลงมติด้วยคะแนนเสียง ๗ ต่อ ๕ วินิจฉัยว่าระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ไม่ชอบด้วย รัฐธรรมนูญเพราะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๒๖ ต้องด้วยรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๖ ใช้บังคับมิได้และลงมติให้ยกคำร้อง ๑ เสียง ตามคำวินิจฉัยของ ศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๔ /๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๓ แล้ว

สำหรับคดีจึงมีปัญหาในเบื้องต้นว่า สมควรรับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔ หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาแล้วลงมติว่า ไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้วินิจฉัยด้วยคะแนนเสียง ๑๒ ต่อ ๑ ซึ่งผู้ทำคำวินิจฉัยเป็นผู้ออกเสียงฝ่ายข้างมากเห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า ไม่รับเรื่องตามที่ศาลจังหวัดลำปางส่งมาไว้วินิจฉัย

นายปรีชา เฉลิมวณิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ